

SABIEDRISKO PAKALPOJUMU REGULĒŠANAS KOMISIJA

Ūnijas iela 45, Rīga, LV-1039 | tālrunis 67097200 | fakss 67097277 | e-pasts sprk@sprk.gov.lv

PADOMES LĒMUMS

Rīgā

23.08.2018.

Nr.96

(prot. Nr.35, 2.p)

Par kapitāla atdeves likmi elektroenerģijas pārvades sistēmas un elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifu projekta izstrādāšanai

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (turpmāk – Regulators), pamatojoties uz likuma “Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 9.panta otro daļu, savas kompetences ietvaros patstāvīgi pieņem lēmumus un izdod administratīvos aktus, kas ir saistoši konkrētiem sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem un lietotājiem.

Regulators konstatē

1. Saskaņā ar Regulatora 2018.gada 13.augusta lēmuma Nr.1/23 “Kapitāla atdeves likmes aprēķināšanas metodika” (turpmāk – Metodika) 3.punktu Regulators reizi gadā līdz 1.septembrim sagatavo kapitāla atdeves likmes aprēķinu un ar lēmumu apstiprina kapitāla atdeves likmi.
2. Atbilstoši Metodikas 3.punktā noteiktajam Regulatora noteikto kapitāla atdeves likmi elektroenerģijas pārvades sistēmas operators un elektroenerģijas sadales sistēmas operators piemēro, izstrādājot elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu un elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifu projektu, kura spēkā stāšanās datums plānots nākamajā kalendārajā gadā pēc Regulatora lēmuma par kapitāla atdeves likmes noteikšanu pieņemšanas datuma.
3. Atbilstoši Metodikas 4.punktam vidējo svērto kapitāla atdeves likmi ($wacc$) aprēķina šādi:
$$wacc = r_e \times E / (E + D) \times 1 / (1 - t) + r_d \times D / (E + D),$$
kur r_e ir pašu kapitāla atdeves likme [%]; $E / (E + D)$ – pašu kapitāla attiecība pret kopējo (pašu un aizņemto) kapitālu, kuras vērtība tiek pieņemta 50%; r_d – aizņemtā kapitāla atdeves likme [%]; $D / (E + D)$ – aizņemtā kapitāla attiecība pret kopējo (pašu un aizņemto) kapitālu, kuras vērtība tiek pieņemta 50%; t – uzņēmumu ienākuma nodokļa likme.
4. Atbilstoši Metodikas 5.punktam pašu kapitāla atdeves likmi aprēķina šādi: $r_e = r_f + \beta_e \times r_m$, kur r_f ir bezriskā likme, kas noteikta kā Eiropas Centrālās bankas ikmēneša publicētā Latvijas valdības desmit gadu obligāciju vērtspapīru otrreizējā tirgus gada vidējā procentu likme desmit gadu periodā [%]; β_e – koriģētais nozares vidējais beta koeficients; r_m – tirgus riska piemaksa [%].

5. Atbilstoši Metodikas 6.punktam koriģēto nozares vidējo beta koeficientu aprēķina atbilstoši pašu un aizņemtā kapitāla struktūrai saskaņā ar šādu formulu: $\beta_e = \beta_a \times [1 + (1-t) \times (D/E)]$, kur β_a – nozares vidējais beta koeficients pirms korekcijas saistībā ar aizņemtā kapitāla izmantošanu; D/E – nozares aizņemtā un pašu kapitāla vidējā attiecība. Ņemot vērā, ka pašu kapitāla attiecība pret kopējo kapitālu un aizņemtā kapitāla attiecība pret kopējo kapitālu ir vienādas, $D/E=1$.
6. Atbilstoši Metodikas 7.punktam aizņemtā kapitāla atdeves likmi nosaka kā Eiropas Centrālās bankas ikmēneša publicēto nefinanšu sabiedrībām *euro* valūtā izsniegto kredītu (ar sākotnējo termiņu ilgāku par pieciem gadiem; atlikumiem) gada vidējo procentu likmi desmit gadu periodā.
7. Atbilstoši Metodikas 8.punktam līdz 2024.gadam aizņemtā kapitāla atdeves likmes r_d un bezriskā likmes r_f noteikšanai izmanto Eiropas Centrālās bankas publicētos statistikas datus par periodu, kas sākas ar 2014.gada 1.janvāri.
8. Izmantojot Eiropas Centrālās bankas publicētos datus tīmekļvietnē www.ecb.europa.eu, Regulators konstatē, ka Latvijas valdības desmit gadu obligāciju vērtspapīru otrreizējā tirgus gada vidējā procentu likme (r_f) periodā no 2014.gada janvāra līdz 2018.gada jūlijam ir 1,16%*.
9. Saskaņā ar Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma 3.panta pirmo daļu uzņēmumu ienākuma nodokļa likme (t) ir 20%.
10. Izmantojot Eiropas Enerģētikas regulatoru padomes apkopotos datus publikācijā “Ziņojums par investīciju apstākļiem Eiropas valstīs” tīmekļvietnē www.ceer.eu, Regulators konstatē, ka dalībvalstu vidējais beta koeficients elektroenerģijas nozarē pirms korekcijas saistībā ar aizņemtā kapitāla izmantošanu (β_a) ir 0,40. Ievērojot Metodikas 6.punktu, elektroenerģijas nozares vidējais beta koeficients, kas koriģēts atbilstoši pašu un aizņemtā kapitāla struktūrai (β_e), ir 0,72.
11. Tirgus riska piemaksa novērtēta, izmantojot iepriekš minētajā Eiropas Enerģētikas regulatoru padomes publikācijā apkopotos datus par dalībvalstu regulatīvo iestāžu izmantoto starptautisko ekspertu novērtējumu par kapitāla tirgiem. Līdzīga riska profila valstu vidējā tirgus riska piemaksa (r_m) ir 5,0%.
12. Izmantojot Eiropas Centrālās bankas publicētos datus tīmekļvietnē www.ecb.europa.eu, Regulators konstatē, ka nefinanšu sabiedrībām *euro* valūtā izsniegto kredītu (ar sākotnējo termiņu ilgāku par pieciem gadiem; atlikumiem) gada vidējā procentu likme (r_d) periodā no 2014.gada janvāra līdz 2018.gada jūnijam ir 2,49%.
13. Atbilstoši likuma “Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 19.panta pirmajai daļai sabiedrisko pakalpojumu tarifus regulējamās nozarēs sabiedrisko pakalpojumu sniedzēji aprēķina saskaņā ar noteikto tarifu aprēķināšanas metodiku un pēc savas iniciatīvas vai Regulatora pieprasījuma iesniedz Regulatoram aprēķināto tarifu projektus kopā ar tarifu aprēķina projektā minēto tarifus veidojošo izmaksu pamatojumu.
14. Šobrīd spēkā ir Regulatora 2017.gada 24.augusta lēmums Nr.91 “Par kapitāla atdeves likmes noteikšanu elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu projekta izstrādāšanai” un Regulatora 2017.gada 24.augusta lēmums Nr.92 “Par kapitāla atdeves likmes noteikšanu elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifu projekta izstrādāšanai”.
15. Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 70.panta trešajai daļai administratīvais akts ir spēkā tik ilgi, līdz to atceļ, izpilda vai vairs nevar izpildīt sakarā ar faktisko vai tiesisko apstākļu maiņu.

* Šis un citi aprēķinā izmantotie rādītāji apkopoti 2018.gada 10.augustā.

Regulators secina

1. Izmantojot šā lēmuma konstatējošās daļas 8., 9., 10. un 11.punktā norādītās rādītāju skaitliskās vērtības, saskaņā ar Metodikas 5.punktu aprēķinātā pašu kapitāla atdeves likme ir 4,76%.
2. Izmantojot šā lēmuma konstatējošās daļas 12.punktā norādīto rādītāja skaitlisko vērtību, saskaņā ar Metodikas 7.punktu noteiktā aizņemtā kapitāla atdeves likme ir 2,49%.
3. Izmantojot aprēķināto pašu kapitāla atdeves likmi un aizņemtā kapitāla atdeves likmi, saskaņā ar Metodikas 4.punktu aprēķinātā vidējā svērtā kapitāla atdeves likme ir 4,22%.
4. Regulatora ieskatā, kapitāla atdeves likme 4,22% apmērā ir atbilstoša situācijai finanšu tirgos un adekvāti novērtē finansējuma piesaistes riskus, tādējādi nodrošinot iespēju elektroenerģijas pārvades sistēmas operatoram un elektroenerģijas sadales sistēmas operatoram finansēt aizņēmumus, ieguldīt elektroenerģijas pārvades sistēmas un elektroenerģijas sadales sistēmas atjaunošanā un attīstībā, kā arī gūt samērīgu peļņu, vienlaikus nodrošinot lietotājiem iespēju saņemt nepārtrauktus, drošus un kvalitatīvus sabiedriskos pakalpojumus, kuru tarifi (cenas) atbilst ekonomiski pamatotām izmaksām, savukārt elektroenerģijas pārvades sistēmas īpašniekam nodrošina kapitāla atdevi, kas ļauj nodrošināt finansējumu elektroenerģijas pārvades sistēmas atjaunošanai un attīstībai.

Saskaņā ar Regulatora 2018.gada 13.augusta lēmuma Nr.1/23 “Kapitāla atdeves likmes aprēķināšanas metodika” 3., 4., 5., 6., 7. un 8.punktu, pamatojoties uz likuma “Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 1.pantu, 5.pantu, 9.panta pirmās daļas 1.punktu un otro daļu un 20.pantu, kā arī Administratīvā procesa likuma 55.panta 2.punktu un 63.panta pirmās daļas 1.punktu,

padome nolemj:

1. noteikt kapitāla atdeves likmi 4,22% apmērā elektroenerģijas pārvades sistēmas vai elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifu projekta izstrādāšanai;
2. noteikt, ka lēmuma 1.punktā noteikto kapitāla atdeves likmi elektroenerģijas pārvades sistēmas vai elektroenerģijas sadales sistēmas operators piemēro, izstrādājot elektroenerģijas pārvades sistēmas vai elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifu projektu, kura spēkā stāšanās datums plānots 2019.gadā.

Lēmums stājas spēkā ar tā pieņemšanas brīdi.

Šo administratīvo aktu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no dienas, kad ieinteresētā persona uzzina vai tai vajadzēja uzzināt par pieņemto administratīvo aktu.

Priekšsēdētāja
p.i.
padomes loceklis

R. Irkļa
I. Birziņš